

zaaknummer 2012 T 819

Beslissing 2 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM.

en

[naam]
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Fraters CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 mei 2012.

Op 20 juli 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van Frater [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 17 oktober 2012 is een brief binnengekomen van mr. M.L.J. Bomers.

Op 22 oktober 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers.

Namens de Congregatie is verschenen Frater [naam] voornoemd.

Op 24 oktober 2012 is een brief binnengekomen van Frater [naam].

2. De klachten

2.1. Klager is de oudste uit een gezin met vijf kinderen. In [jaar] ging klager naar de [naam] in [plaats]. Dit was een lagere school voor jongens. Aangeklaagde 1 was het hoofd van de school en een autoritaire, strenge man. Aangeklaagde 1 gaf les in klas 6A. Hierin zaten de jongens die goede resultaten behaalden op school. Toen klager in de vijfde klas zat, ging hij met zijn zus mee naar het meisjesgebouw. Aangeklaagde 1 vroeg klager om met hem mee te gaan naar het klaslokaal waarin hij les gaf in het jongensgebouw. Daar maakte aangeklaagde 1 tegen klager de opmerking dat hij hem wel geschikt vond voor de priesteropleiding. Al snel begon aangeklaagde 1 klager aan te halen en hem aan te raken en te strelen. Toen aangeklaagde 1 klager liet gaan, wist klager niet wat hij moest doen en schaamde zich dood. Klager is toen urenlang door de straten in de buurt van school gaan dwalen en pas na het avondeten durfde hij naar huis. Aan zijn ouders kon en durfde hij het niet te vertellen en omdat klager zo laat was, moest hij voor straf meteen zonder eten naar bed.

2.2. Dit was het begin van een lange periode van zwijgen, schaamte, schuldgevoel, onbegrip en straffen van zijn ouders. Vanaf dat moment herhaalden de ontmoetingen met aangeklaagde 1 zich vrijwel wekelijks en aanvankelijk op dezelfde wijze. Klager ging op woensdagmiddag altijd mee met zijn zus op verzoek van aangeklaagde 1 waar hij werd meegenomen naar diens klaslokaal. Later ging klager niet meer mee met zijn zus, maar dan haalde aangeklaagde 1 klager over om te “praten” over het priesterschap. Geleidelijk aan ging aangeklaagde 1 steeds verder in zijn seksuele toenaderingen/handelingen, zowel in frequentie als in intensiteit en extremiteit. Na enkele maanden waren de contacten niet meer alleen op woensdagmiddagen, maar gemiddeld twee tot drie maal per week, tijdens en na school en varieerden van aanraken, kusjes en voelen tot penetratie gepaard gaande met perversiteiten en vernederingen.

2.3. Het is heel vaak voorgekomen dat klager bij aangeklaagde 1 op schoot moest zitten, en hem moest aftrekken en tegelijkertijd aangeklaagde 2 oraal moest bevredigen. Aangeklaagde 2 kwam dan klaar in het gezicht van klager of tegen zijn borst. Soms gebeurde het ook andersom, dan moest klager op schoot zitten bij aangeklaagde 2 en aangeklaagde 1 oraal bevredigen. Aangeklaagde 1 wilde dat klager zijn sperma geheel inslikte. Ook moest klager tussen beide aangeklaagden in gaan zitten. Aangeklaagde 1 ging dan achter klager zitten en penetreerde hem anaal. Klager moest dan (proberen) aangeklaagde 2 anaal (te) penetreren. Voorts hebben beide aangeklaagden verschillende voorwerpen in de anus van klager gebracht. Zij verlangden van klager dat hij ook bij hen voorwerpen in hun anus deed. Klager is op heel veel manieren door aangeklaagden gezamenlijk misbruikt, waarbij zij hem beiden hebben verkracht. Zij deden ook van alles bij en met elkaar. Ook moest klager met hen tongzoenen, vooral met aangeklaagde 1. Ook dit laatste heeft klager als buitengewoon vies en vernederend ervaren. Klager vindt het moeilijk om aan te geven hoe vaak hij op deze wijze door beide aangeklaagden gezamenlijk is misbruikt. Dit is minimaal twintig keer gebeurd, maar zeer waarschijnlijk tientallen malen. De zeer perverse spelletjes van beide aangeklaagden hebben maanden achtereen plaatsgevonden, soms wel twee of meerdere keren per week. Hierbij nam aangeklaagde 1 meestal het initiatief, maar aangeklaagde 2 deed evenzeer mee. Als klager hun geheim zou vertellen, zou hij naar de hel gaan. Klager geloofde dit en durfde absoluut niets te vertellen, ook omdat hij zich heel diep schaamde. Aan het einde van de zesde klas ging klager van school en toen is het seksueel misbruik opgehouden.

2.4. Het seksueel misbruik heeft een grote impact gehad op het leven van klager. Het misbruik door beide fraters gezamenlijk heeft de traumatische ervaringen van klager in

ernstige mate versterkt. Klager meent dat als je door één persoon seksueel wordt misbruikt, je nog het idee hebt dat het misbruik een persoonlijk aspect heeft, dat er -in zekere zin- sprake is van enige intimiteit, van een exclusieve band. Bovendien heb je het idee dat je het misbruik verborgen kunt houden. Als je door twee personen wordt misbruikt, voel je je totaal vernederd. Doordat er een derde bij is, is er geen sprake van een unieke band. Je voelt je een hoer, een gebruiksvoorwerp. Die derde is getuige geweest van de vernedering die je ondergaat. Dat is de opperste vernedering. En je hebt het gevoel dat je het niet meer geheim kunt houden.

2.5. Klager voelde zich dan ook ongelukkig en eenzaam. Klager wist niet op wie hij kon vertrouwen. Hij had ook last van angsten. Een en ander speelde tijdens zijn periode op het gymnasium in [jaar], rond zijn zestiende, erg op. Rond die tijd kreeg klager opnieuw in hevige mate last van neuroses en depressiviteit. Hij kon zijn angsten aan niemand kwijt. Na afronding van het gymnasium is klager in militaire dienst gegaan. Vervolgens is hij afgestudeerd in rechten en economie. Klager had daarna moeite om zijn draai te vinden op één plaats en bij één organisatie. Steeds had klager het gevoel dat hij, als hij ergens te lang was, zich bloot moest geven en dan vluchtte hij naar een nieuwe baan om zich niet voor de volle 100% te hoeven geven en mensen in vertrouwen te behoeven nemen, want dat kon hij niet meer. Klager heeft zeer veel moeite om andere mensen en situaties te vertrouwen. Ook heeft hij grote moeite met gezagsrelaties. Daardoor vluchtte hij steeds naar een nieuwe plek. Zo heeft klager onder meer bij de politie gewerkt, is hij docent geweest op de Academie voor Journalistiek en directeur bij de Sociale Verzekeringsbank. Ook is hij strafrechtadvocaat geweest.

2.6. In zijn studententijd heeft klager zijn vrouw leren kennen, met wie hij is getrouwd in [jaar]. Samen hebben zij drie kinderen gekregen. Het huwelijk is echter begin 2012 gestrand. Het verleden van klager heeft grote gevolgen gehad voor zijn huwelijk. In [jaar] heeft klager psychiatrische hulp gezocht. Bij klager werden toen dwang- en angststoornissen en (suïcidale) depressiviteit vastgesteld. Vervolgens is hij vanaf [jaar] behandeld in een dagbehandelingscentrum. Klager heeft onder meer cognitieve gedragstherapie en medicatie gehad. Vanaf begin jaren [jaar] is klager in behandeling bij dr. [naam], psychiater bij de GGZ in [plaats]. Klager heeft de afgelopen jaren vele medicaties gehad. Op dit moment gebruikt hij nog steeds medicijnen voor de behandeling van dwang- en angst(paniek)stoornissen, depressie, slapeloosheid en post traumatisch stress stoornis (ptss). Klager is nog steeds in behandeling bij dokter [naam] voornoemd, bij wie hij minimaal één keer per maand een consult heeft; de laatste tijd weer frequenter door de intensieve herbeleving van de traumatische gebeurtenissen uit het verleden. Klager volgt momenteel ook een EMDR-behandeling bij een psycholoog die is gespecialiseerd in mensen met een ptss. Klager heeft tegen zijn ex-vrouw en zijn kinderen nooit durven vertellen wat hem in het verleden is overkomen. Hij schaamt zich hier nog steeds voor. Klager worstelt steeds meer en in hevige mate, mede door de publicaties in de media, over het seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke kerk.

2.7. Het doel van dit klaagschrift is erkenning van het ernstige seksueel misbruik door aangeklaagden. Klager verzoekt de Klachtencommissie om de Congregatie te adviseren om schriftelijk te erkennen dat het ernstige seksuele misbruik van klager door aangeklaagden heeft plaatsgevonden en schriftelijke excuses voor het seksuele misbruik aan te bieden en voor de schadelijke gevolgen die klager hiervan heeft ondervonden. Klager is verder voornemens een verzoek om financiële compensatie in te dienen bij de Compensatiecommissie van het meldpunt.

3. Het verweer

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Frater [naam] heeft zowel in zijn reactie als ook in zijn brief, binnengekomen op 24 oktober 2012, gesteld dat onderzoek is verricht naar de levensloop van beide aangeklaagden. Aangeklaagde 1 was van [jaar] tot [jaar] hoofd van de lagere school aan de [straat] te [plaats], waarop klager zat. Aangeklaagde 2 was rond [jaar] aan dezelfde school verbonden. Frater [naam] concludeert dat in de archieven geen aanwijzingen zijn gevonden voor mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde 1 en/of aangeklaagde 2. Dit moet echter niet worden beschouwd als een ontkenning van de kant van de Congregatie. Op basis van het archiefonderzoek kunnen de klachten ontkend nog bevestigd worden. De congregatie is wel bekend met een andere klacht jegens aangeklaagde 1, die recent gegrond is verklaard door de Klachtencommissie. Het misbruik is wel van een geheel andere aard dan in het onderhavige geval, aangezien daar geen sprake was van verkrachting. Frater [naam] heeft zowel schriftelijk als ook ter zitting aangegeven zeer geschokt te zijn door het verhaal van klager, nu het door hem beschreven seksueel misbruik erger is dan wat hij tot nu toe heeft gelezen en gehoord. De Congregatie wil de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van het machtsmisbruik erkennen en oprechte verontschuldigen aanbieden voor hetgeen aangeklaagden klager destijds hebben aangedaan. Frater [naam] heeft in zijn reactie al gesteld het advies van de Klachtencommissie over te zullen nemen en zowel in zijn reactie als ook ter zitting aangeboden om een persoonlijk gesprek met klager te hebben indien klager daar behoefte aan heeft.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

Ten aanzien van aangeklaagde 1

4.3. Er zijn meer dan [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde 1 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde 1 zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken. Echter, voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat klager gedurende twee schooljaren gemiddeld twee tot drie maal per week, tijdens en na school door aangeklaagde 1 onzedelijk werd gekust en betast, maar ook door aangeklaagde 1 werd gepenetreerd. Ook heeft er gedurende een aantal maanden minstens twintig malen seks plaatsgevonden met, naast aangeklaagde 1, nog een andere frater, derhalve met zijn drieën tegelijk. In dit kader vond het meest vergaande seksueel misbruik plaats, waarbij er over en weer orale en anale seks plaatsvond, waarbij ook voorwerpen werden gebruikt. De Klachtencommissie is hier niet alleen van overtuigd geraakt door de authentieke en gedetailleerde wijze waarop klager zijn verhaal zowel in het klaagschrift als ter zitting uiteen heeft gezet. Daar komt bij dat de klacht tegen aangeklaagde 1 met het nummer 2010 T 149

gegrond is verklaard. Weliswaar is die klacht minder ernstig van aard, maar wel soortgelijk en in dit geval als steunbewijs voldoende.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde 1 met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde 1 was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde 1 is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Frater [naam] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie onomwonden het leed te erkennen en spijt te betuigen.

Ten aanzien van aangeklaagde 2

4.6. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van alleen klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.7. De verklaring en de herkenning van klager ter zitting dat hij door aangeklaagde 2 seksueel is misbruikt, is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. De Klachtencommissie wil ook aannemen dat er een andere frater bij het seksueel misbruik betrokken was. Echter, hoewel klager op basis van de door hem gegeven persoonskenmerken en zijn herkenning van aangeklaagde 2 op een klassenfoto er zelf van overtuigd is, dat aangeklaagde 2 de andere frater is geweest, kan een gegronde verklaring bij gebreke van enig steunbewijs op juridische gronden niet volgen. Het aanbod van klager om met een verklaring van de psycholoog te komen, wordt door de Klachtencommissie gepasseerd. Klager heeft immers verklaard geen namen te hebben genoemd tijdens deze sessies. Derhalve levert ook een dergelijke verklaring niet de vereiste bewijsondersteuning die kan leiden tot het advies de klacht gegrond te verklaren.

4.8. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs aanwezig is, zodat de Klachtencommissie niet kan adviseren de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van Fraters CMM de klacht tegen aangeklaagde 1 gegrond te verklaren.

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van Fraters CMM de klacht tegen aangeklaagde 2 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 2 november 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O Pream en mr. drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.